

ПОМИЛКОВІ ДІЄСЛІВНІ КОНСТРУКЦІЇ В СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ТЕКСТІ

Гула О.

Національний університет «Львівська політехніка»
Кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності
gulaoksana4@gmail.com

Науковий керівник – *Куньч З. Й.*, кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри української мови Національного університету
«Львівська політехніка»

Використання синтаксичних конструкцій з дієслівними формами пасивного стану та активних дієприкметників теперішнього часу сьогодні необґрунтовано стає поширеним явищем в українській науково-технічній мові, деякі дослідники навіть зараховують такі конструкції до розряду типових ознак українського наукового стилю [2, с. 44]. Однак їх наявність є наслідком мовної інтерференції, зумовленої калькуванням готових синтаксичних блоків з російської мови. Мета дослідження – виявити типові помилки вживання дієслівних форм, що трапляються в сучасних науково-технічних текстах. Матеріалом для дослідження слугують наукові статті, опубліковані у Вісникові Національної академії державного управління при Президентові України за 2017 р., число 2 [1].

Серед типових варіантів помилкових дієслівних конструкцій, що їх ми виявили шляхом суцільної вибірки, виокремлюємо такі:

1. Пасивні конструкції з особою-діячем у формі орудного відмінка: «Саме *ним* було запропоновано низку категорій» [1, с. 27], «*вченими* виражено ... роль держави» [1, с. 31], «Напрями подальших досліджень *убачаються* нами в конкретизації...» [1, с. 46], «*фахівцями* ... було надано ... хоспісну допомогу понад 242 тис. пацієнтам» [1, с. 82], «сприяння ж *розуміється* нами як системніше поняття» [1, с. 82]. Ці помилкові моделі слід було б замінити активними: *він запропонував, вчені виразили, ми вбачаємо, фахівці надали, ми розуміємо.*

2. Вживання пасивного дієприкметника в ролі присудка замість очікуваної безособової форми на -но, -то: «Основними безпековими пріоритетами *визначені...*» [1, с. 49] (треба *визначено*), «у ... книзі ... *викладений* взаємозв'язок між...» [1, с. 16] (треба *викладено*), «типологія *була використана*» [1, с. 9] (треба *було використано*), «*мають бути застосовані* різні підходи до формування державної політики» [1, с. 44] (треба *має бути застосовано*).

3. Використання дієслівних форм на -ться, -ся в безсуб'єктних конструкціях: «У Стратегії *звертається увага на те, що...*» [1, с. 50],

«вплив природних умов на суспільно-політичну реальність значно *перебільшувався*» [1, с. 16], «*перевага віддається* нестационарній, денній формі надання медико-соціальних, інших паліативних послуг» [1, с. 81], «*велика увага приділяється* питанням захисту національних інтересів» [1, с. 136]. Ці помилкові моделі слід було б замінити на форму 3-тньої особи множини в узагальненому значенні (*вплив перебільшують, перевагу віддають, увагу приділяють*).

4. Недоцільне використання активних дієприкметників теперішнього часу: «*інтегруючим показником*» [1, с. 27] (треба *інтеграційним*), «*осягнення оточуючого світу*» [1, с. 15] (треба *навколишнього*), «*в діючому організаційному механізмі*» [1, с. 84] (треба *чинному*), «*розвиваючі завдання*» [1, с. 92] (треба *розвивальні*), «*домінуючими цінностями*» [1, с. 9] (треба *панівними*), «*реалізації регулюючих, організуючих і координуючих впливів*» [1, с. 6] (треба *регуляційних, організаційних і координаційних*).

Гадаємо, редакції наукових видань, а також автори досліджень мають звернути увагу на потребу уважнішого дотримання норм української літературної мови та рекомендацій фахівців-філологів.

Література

1. Вісник НАДУ при Президентові України (Серія «Державне управління»). Випуск № 2. 2017. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=68> (дата звернення: 23.03.2019 р.).

2. Куньч З. Й. Уникання пасивних дієслівних конструкцій як елемент культури української мови. Український смисл, 2012. С. 42–48.

«МОВЛЕННЄВИЙ ПАСПОРТ» СТУДЕНТА

Микитюк М.

Національний університет «Львівська політехніка»

Інститут архітектури

Кафедра дизайну та основ архітектури

m8632marta@ukr.net

Науковий керівник – **Фаріон І. Д.**, д. ф. н., доц., професор кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

«Мовленнєвий паспорт» студента – це найповніший вияв інтелекту, в якому відображено всі духовні, національні, культурні параметри нашого «я». Метою статті є аналіз мовлення студентів на основі матеріалу, отриманого методом польового дослідження.